

Naarden, 21 augustus 2024

Betreft: Reactie Internetconsultatie Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg
Van: Federatie Landbouw en Zorg

Graag geeft de Federatie Landbouw en Zorg een reactie op de voorgestelde Besluit verbetering beschikbaarheid jeugdzorg.

a) Verplichte regionale samenwerking

Bij de Federatie Landbouw en Zorg zijn veel kleinschalige aanbieders aangesloten. De Federatie Landbouw en Zorg vertegenwoordigt ruim 1000 zorgboerderijen in heel Nederland, en verreweg het grootste deel van deze zorgboerderijen zijn kleinschalig van opzet. Hoewel wij begrijpen dat regionale samenwerking tussen gemeenten de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg kan bevorderen, willen wij hier toch graag het belang benadrukken van de mogelijkheid voor gemeenten om ook lokaal jeugdhulp te kunnen blijven inkopen.

Dit betekent niet dat wij regionale samenwerking niet toejuichen. Daar waar toegang tot (specialistische) jeugdhulp onder druk komt te staan, is regionale samenwerking van groot belang en gelukkig gebeurt dit in de praktijk al in veel regio's.

Wij proberen er echter voor te waken dat verplichte of vrijwillige regionale samenwerking tussen gemeenten (al dan niet onbedoeld) doorslaat naar uitsluiting van kleinschalige aanbieders die vaak alleen lokaal actief zijn. Het lokaal organiseren van jeugdhulp heeft meerwaarde:

- Lokaal kan jeugdhulp meestal snel en zonder tussenschakels worden ingezet, opgebouwd en afgeschaald;
- De lokale toegang van de gemeenten kennen goed hun zorgnetwerk, en vaak kan meervoudige problematiek (denk aan onderwijs- of schulderelateerde problematiek) beter op lokaal niveau worden afgestemd binnen de eigen gemeente;
- Jeugdhulp zou bij voorbaat in de leefomgeving van de jeugdige beschikbaar moeten zijn. Jeugdigen hechten zich over het algemeen sterk aan de eigen omgeving, en zeker in plattelandsgemeenten is er vaak weinig affiniteit met 'de stad' waar over het algemeen de hulpverleners zijn gevestigd die op regionaal niveau actief zijn. Passende hulp dient bij voorkeur dichtbij de jeugdige beschikbaar te zijn;
- Doordat lokale hulpverleners elkaar en de inwoners goed kennen, kan efficiënt worden samengewerkt. Bij regionale inkoop dreigt het Jeugdhulpstelsel verder van de inwoner te komen staan, bureaucratischer te worden en versnippering van zorg te veroorzaken, wat kan leiden tot hogere kosten.

Het bovenstaande is niet bedoeld als argumentatie tegen regionale samenwerking waar nodig, maar als argumentatie voor het behoud van lokale contractering waar mogelijk. Wij zijn van mening dat het verplichten van regionale samenwerking niet zou moeten leiden tot terughoudendheid bij gemeenten bij de inkoop van jeugdhulp op lokaal niveau en dan specifiek bij kleinschalige aanbieders die vooral lokaal actief zijn.

Het belang van kleinschalige aanbieders binnen de Jeugdhulp mag niet worden onderschat. Vaak staan zij dicht bij de jeugdige en door de kleinschalige opzet zijn zij in staat om maatwerk te bieden.

b) Versterking van de bestuursstructuur en financiële bedrijfsvoering van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen

Zoals wij reeds in het MKB-panelgesprek op 30 mei 2024 hebben aangegeven, is de Federatie Landbouw en Zorg voorstander van maatregelen die bijdragen aan verbetering van de transparantie en kwaliteit binnen de (jeugd)zorg. Wel maken wij ons zorgen over de praktische haalbaarheid van het instellen van drie interne toezichthouders bij aanbieders die net boven de gestelde grens van 10 jeugdhulpverleners uitkomen. Die zorgen zien vooral op het onderstaande:

- De ratio tussen toezichthouders het zorgverleners is bij (bijvoorbeeld) 11 zorgverleners groter dan 1 op 4. Jeugdhulpverleners met 11 zorgverleners zijn echt kleinschalige zorgaanbieders, en de installatie van een toezichthoudend orgaan dat bestaat uit ten minste drie personen vormt zowel organisatorisch als financieel een disproportionele belasting;
- In de (jeugd)zorg komt parttime weken veel voor. Wij durven zelfs wel te stellen dat dit eerder regel dan uitzondering is. De disproportionaliteit van deze eis neemt toe naarmate het totaal aantal FTE daalt. Een aanbieder die bijvoorbeeld zorg verleent met 11 parttimers die alle 8 uur zorg verlenen (in totaal 2,44 FTE bij een fulltime arbeidsomvang van 36 uur per week) is verplicht om 3 toezichthouders te hebben. De organisatie uit dit voorbeeld heeft meer toezichthouders dan (fulltime) zorgverleners. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat een dergelijke situatie (en die is niet denkbeeldig) zowel financieel als organisatorisch het doel voorbij schiet;
- Beschikbaarheid van interne toezichthouders: in de nota van toelichting wordt gesteld dat voor een volwaardig toezicht meerdere profielen nodig zijn. Als gevolg van deze uitbreiding van het aantal zorgaanbieders dat verplicht wordt tot het installeren van intern toezicht, zullen heel veel extra toezichthouders nodig zijn. Wij zijn blij om te vernemen dat VWS subsidies beschikbaar stelt om potentiële toezichthouders op te leiden, maar die zullen in de praktijk niet per direct beschikbaar zijn. Wij voorzien dan ook een tekort aan geschikte toezichthouders.

Tot slot zijn wij verheugd om te lezen dat goede informatievoorziening rondom bezoldiging voor intern toezichthouders onderdeel is van een zorgvuldige implementatie van de regelgeving. Wel zouden wij graag vernemen welke specifieke maatregelen wij op dit vlak mogen verwachten.

Graag illustreren wij dit voor ons zeer belangrijke onderwerp als volgt: op 17 april 2024 heeft de Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorg en welzijn (NVTZ) de 'Handreiking bezoldiging leden interne toezichthouders zorg en welzijn' uitgebracht¹. In deze handreiking wordt onder 'kleine instelling' in ieder geval verstaan de instelling met een omzet van onder de 2 miljoen euro².

Om het verschil te illustreren tussen wat door de NVTZ als kleine instelling wordt verstaan en wat wij als kleine aanbieder zien, treft u hieronder de verdeling naar omzet aan die wij als Federatie Landbouw en Zorg hanteren de bij ons aangesloten zorgaanbieders:

---

¹ [Handreiking bezoldiging leden interne toezichthouder zorg en welzijn – NVTZ](#)

² Pagina 15 van de handreiking bezoldiging leden interne toezichthouder zorg en welzijn - NVTZ

- Zeer klein: omzet tot € 50.000
- Klein: omzet tot € 250.000
- Groot: omzet tot € 750.000
- Zeer groot: omzet groter dan € 750.000

In 2023 had slechts 2,7% van de bij ons aangesloten zorgboerderijen (in totaal ruim 1000) een omzet groter dan € 1.500.000. Daarentegen had 63,5% van de aangesloten zorgboerderijen een omzet lager dan € 250.000.

Dit illustreert het (grote) verschil in perceptie dat bestaat rondom het begrip 'kleine instelling'. U kunt zich voorstellen dat dit voor de 'echte kleine instelling' zorgen oproept over de financiële haalbaarheid van het interne toezicht. Want hoewel voor veel van deze 'echt kleine instellingen' geldt dat zij zorg verlenen met 10 of minder zorgverleners, doet een substantieel gedeelte dit met 10 of meer (parttime) zorgverleners.

Dus hoewel wij blij zijn met de toezegging dat een goede informatievoorziening onderdeel is van een zorgvuldige implementatie van de regelgeving, blijven onze zorgen in het kader van de informatievoorziening en daarmee de financiële en organisatorische proportionaliteit bestaan. Wij hopen dat hier serieus aandacht voor zal zijn.

Wij danken u voor de mogelijkheid tot inspraak, en vertrouwen erop dat u onze opmerkingen ter overweging meeneemt.

Namens de Federatie Landbouw en Zorg

Jan Tackenkamp